

Saša Pavček

Pod snegom

Nominacija za Grumovo nagrado 2008

Pozna jesen 2007

Osebe:

MILA

MALA, njena hči

MARTIN, med njima

*Neverjetno, kaj vse je možno
v tej majhni, ozki sredi,
v soteski med senčnim hribovjem,
med ljudmi, ki leta že tako živijo,
da duri so kar se da tesno zaprte,
vezi med njimi pa tako stahotno prepletene ...*

1. slika
Mila, Martin

*V gôrah,
pozno jeseni,
veter zavija,
sova straži,
šumi so kot
glasba.*

MARTIN: Na pomoč!

MILA: Kdo je?

MARTIN: Ne bojte se, odprite!

MILA: Odidite!

MARTIN: Ne morem. Pomagajte ...

MILA: Tu nimate več kaj iskati.

MARTIN: Krvavim!

MILA: In kje, če smem vprašati?
Pa ne, da je srce?

MARTIN: Ne norčujete se. Težko stojim.

MILA: Pa odkorakajte.

MARTIN: Odprite, prosim vas!

MILA: Želite novo smrt?

MARTIN: Padel sem.

MILA: Vam njena ni bila dovolj?

MARTIN: Ne morem je pozabiti.
Prosim! Noga mi dreveni.

MILA: Priznate torej?

MARTIN: Ne morem ustaviti krvi!

MILA: Če lažete, vam bo še žal.
Vstopite.

MARTIN: Zahvaljeni.

MILA: Cepín?

MARTIN: Ja, za vsak primer.

MILA: Sem z njim!

MARTIN: Prosim?

MILA: Dajte mi cepin!

MARTIN: Zakaj? Greste kam?

MILA: Nikamor. Dajte ga.

MARTIN: Izvolite. Luči ni?

MILA: Ni, odkar je moja punčka šla.

MARTIN: Ves ta čas ste v temi?

MILA: Vas je strah?

MARTIN: Napačno skleplate, ne bojim se vas.

MILA: In če pride duh?

MARTIN: Pride kdaj? Amalija?

MILA: Ne, Mala noče več nazaj.
Le v sanjah kdaj.

MARTIN: In – kaj govori?

MILA: Nič. Samo gleda me.
Ostal bo večer dvom.

MARTIN: Je mogoče, da se vam niti v sanjah
ne spove, kam je odšla tako
na naglo, brez sledu?

MILA: Od dne, ko ste med naju stopili vi,
je med nama zijal prepad ...

Premor.

Zakaj ste se vrnil?

MARTIN: Usoda.

MILA: Patetiko kar pustite!
Nimam živcev zanjo.

MARTIN: Ne boste mi verjeli,
že velikokrat sem bil tu pri vas,
hulil sem se okoli hiše,
cincal, a si vsakič premislil,
vedel sem, da ne boste mi odprli vrat.
Nato čez teden, dva, poskušal sem spet
znova in tako v neskončnost spet in ...

MILA: Skrajšajte.

MARTIN: Danes, že zarana, po noči vnovičnega premišljevanja,
pa je moj dvom prerasel v odločitev,
sklenil sem, da poravnam račun.
Povem vam kar naravnost:
tako ne morem več živeti.
Brez mej se obtožujem,
sit sem samoizpraševanja,
obujanja spominov, groze ...

MILA: Česa ne poveste. In?

MARTIN: Nimam kam, ljudje se me ogibajo,
izgubil sem prijatelje, delo,
doma nimam več.
Vsi me gledajo, kot da bi bil čudak,
zločinec, zbeganec, življenja tat.

MILA: Kaj pa ste pričakovali?

MARTIN: Berem jim iz oči:
zanje sem garjav pes!
Okužen sem s steklino nekoga,
ki je in ga hkrati ni.
Tega ne zdržim, zato sem sklenil –
vas bom prosil za odvezo.

MILA: Ne boste je dobili!

MARTIN: Enako sem danes pomislil tudi sam,
ko sem skoraj že potrkal.

MILA: Našla sem konček sveče.
Pokažite, kje pravite,
da ste se ranili?

MARTIN: Tule.
Res, skoraj bi potrkal,
a sem se, šleva, spet zadnji hip ustrašil!
Bežal sem po bližnjici nazaj v dolino,
spodrsnilo mi je, padel sem,

se kobalil po skalnatem slemenu
in obležal ves krvav na dnu;
Komaj sem privlekel se do vas,
do hiše, ki kljub vsemu hudemu
mi je domače draga.

MILA: Rana ni nedolžna, vi pa tudi ne!
Stisnite zobe, polila vam bom nogo.

MARTIN: A! Boli me, kaj je to?

MILA: Žganje in volovski jezik ranocelnik.

MARTIN: Zverinsko! Bo prešlo?

MILA: Zavijte nogo. Bolj tesnó.
Zakaj prišli ste zdaj?
Zakaj ne takrat, ko vas je čakala,
zakaj ne takrat?

MARTIN: Ta stol je njen?

MILA: Trinožnik ... ja.
Kaj vse je bil ta stol lesen!
Konjič, koč, medvedov grad ...

MARTIN: Smem položiti nogo nanj?

MILA: Mislite, da bi vam dovolila?

MARTIN: Bi, podstavila bi ga.

MILA: Jaz, če bi vam dovolila – jaz?

MARTIN: Pa saj je vendar njen!

MILA: Naj torej čaka nanjo.
Kaj me gledate?
Pride, čakam jo, čeprav rekli so mi že davno:
Gospa, vaša hči je naredila samomor.

MARTIN: Tega vam nikoli ne bi smeli reči.
Samo za hip? Težko zdržim tako.

MILA: In mislite, da bo vesela,
ko pride in najde svoj stol
oškropljen s krvjo?
Kaj naj ji rečem, kdo je bil?

MARTIN: Gospa, vem, da vam je težko,
a saj sami véste, da je ne bo.

MILA: Vem in nočem vedeti.

MARTIN: Torej smem?

MILA: Ne! Kako si drznete!
Pomagali ste ji oditi
in hočete še vzeti,
kar bilo je vedno njeno.

MARTIN: Prosim vas, ne obsojajte me več!

MILA: Sem torej kriva jaz?
Ste to prišli povedat?

MARTIN: Nihče med nama ni nedolžno čist,
a da bi na hrbet obesila si nerazumno
križ ...

MILA: Zakaj potem ta kazen strašna,
povejte mi, zakaj?

MARTIN: Ne vem ... Nesreča pač ... saj veste,
v gorah včasih kdo omahne,
skala trešči, sneg zasuje ...

MILA: Ona ni med njimi! Ni!

MARTIN: Upal sem enako, kot upate zdaj še vedno vi!
To upanje zakleto me je potegnilo k tlom:

večer za večerom sem puščal luč,
da ne bi spotaknila se v temí,
odgrinjal postelj, da bi vanjo legla.
Mešalo se mi je od ene same misli,
ene želje, enega hotenja:
da bi prišla k meni!
Vsako jutro sem si rekel: to je zadnjič,
a ko je legla noč, se je ponôvil krogotok
nesmisla. Postajal sem blodnjav,
nisem več zdržal, zato sem prišel nazaj
na kraj svojega, kot mislite si vi,
zločina.
Zato kar dajte, okrivite me,
obrcajte, prekolnite, storite, kar vas je volja,
a moram, moram vam povedati ...
tako sem sam ... strašansko sam.

MILA: Ne prenašam moških solz!

MARTIN: Rad bi ...

MILA: Gabijo se mi.

MARTIN: Rad ...

MILA: Navlaka izdihljajev!

MARTIN: Kaj, če bi našla skupaj kak izhod?

Če bi si priznala, da je bila *nekoč*
in da *zdaj* je več ne bo?
Drugače ne vem, kako ...
Ne znam! Ne morem več čakati.
Upati zaman! Zmešalo se mi bo.

MILA: Za vas je mrtva, zame še živi!

MARTIN: Oba na istem bregu sva, gospa,
in žalostno je, da se delava,
da široka reka dre med nama.

Nehajva, predlagam,
nehajva in sediva –

MILA: Z vami za isto mizo – nikoli in nikdar!

MARTIN: – saj razlike ni – oba sva rana,
obema teče dan enako prazen in ubit.

MILA: Vi mislite, da imava enako usodo?
Ni res! Mene zadela je močnejše.

MARTIN: Moje bolečine ne morete izmeriti.
Ni metra, tehtnice in ne ravnila,
je le konica ostrá, ki vodi do srca
in tam kaplja, kaplja že dolgo,
neprenehoma ...

MILA: V primeri z vami jaz upanja ne dam!
Prepričana sem, nekoč ...
nekoč se bo razodelo,
kje bila je, kje je zdaj, kako živi.
Ne verjamete? Redkokdaj se motim.

MARTIN: Vere vam nihče ne more vzeti.

Premor:

MILA: Želela bi vam smrt,
pa vem, da bi mi bilo potlej žal.

MARTIN: Da tam onkraj bi se srečal z njo?
Ni nevarnosti. Ona je svetnica,
jaz sem preklet!

MILA: Zakaj se trudite?

MARTIN: Moški tudi kdaj odrastemo
in se spremenimo.
Bil res sem veteršnjak,
a vsej moji nezrelosti navkljub – *vest,*

jedka vest me je razjedala ves čas,
zgrizla je mojo naduto trmoglavost!
Ne morem sam si oprostiti,
če mi drugi ne oprostite.
Ona mi ne more.

MILA: Smešno, res, nekoč sem si želela videti
prav ta prizor: vas na tleh, kleče,
v blatu jokavega opravičevanja.
Danes me je sram, da sem bila
tako nizkotno maščevalna.
Kaj kar naprej lezete v tisti kot?!

MARTIN: Torej smem zdaj sestiti?

Sede.

MILA: Tako torej?

Sede.

MARTIN: In kljub vsemu sedim nasproti vam,
sedim in gledam vam v obraz.

MILA: Če sem poštena: čakala sem na to.

MARTIN: Tudi jaz sem čakal.

MILA: Ja, zdaj ste končno tu,
v bledikavi temi, le napol navzoči,
kot da bi izginjali med vrbje, breze,
da vse se zdi kot sanje,
nekoč že sanjane;
a v njih vas zmerjam zlahka,
režem kožo vam z obraza,
zdaj pa ... ta žareči mrak ...
ta mehka, vibasta svetloba ...

MARTIN: Sam sem si včasih želel isto:
da bi na smrt se ranil,

da bi ranil vas,
kot ste vi ranili njo ...

MILA: Kaj sem, kaj sem – jaz?

MARTIN: Ne morete po vsem, kar je bilo,
tajiti, da niste je prepričevali,
naj že končno me pustite –
za vas sem pač vedno bil nihče,
brezdelnež, lažnivec, ženskar,
postavljač, fakin ...

MILA: Drži, pravilno ste našteli.

MARTIN: Rekli ste ji,
da z menoj prihodnosti ne bo imela,
da jo čakajo le trpljenje, revščina in smrt!
Ja, da jo čaka *smrt*!
To misel ste kot žebelj ji v srce zabili!
Sama mi je v solzah potožila.
Me boste še naprej obtoževali?
Se branili? Recite! Pripravljen sem.

MILA: Zakaj? Kaj mi bo dvobojevanje, zmerjanje,
ves ta balast opravičevanja!
Še molitev ne stori, da duša več ne bi jokala.
Najhuje je v nočeh, ko prameni njenih las diše
kot takrat, ko je bila še dete ...
Takrat mi le kapljice belice
pomagajo omahniti v sen
in potlej jo zagledam vso v solzah ...
enako kot tisti dan, ko sva se sprli,
zaloputnila je z vrati in odšla ...
Zakaj takrat je nisem potegnila k sebi,
je stisnila močno, ji rebra polomila v sreči,
da jo držim, držim tesno v objemu?
Zakaj šele takrat, ko je prepozno,
vem, kaj bi morala storiti?

MARTIN: Saj ni prepozno, še je čas
in vi ste v njem!

MILA: Jaz v kakšnem – njem? V kakšnem njem,
če smem vprašati vaš blodni um!
Naj to grozeče tuljenje vetra,
ki z vsakim sunkom mi sporoča,
da jo je vzel, da ne bo je več nazaj,
nazaj, k meni domov,
naj to zavijanje, ki edino še *je* okoli mojega telesa,
imenujem – čas?
Ker to, to, kar slišite zdaj, je vse, v čemer sem.
Ta srd vetra, ječanje vej,
to naricanje narave, pri kateri spi,
to je edini čas in mera zanj,
ni ura, ni tiktakanje sekund, seštevek dni,
le neskončna je *praznota*,
ki vedno bolj boli ...

MARTIN: Ne jočite. Hotel sem vam reči ...

MILA: Zakaj, za vruga, niste rekli takrat,
ko vas je prosila za vsak stavek,
za zdrs dlani po njenem licu?
Ko je klečeplazila za čuteč pogled,
zakaj ne takrat?
Kje bila je vaša vest takrat?
Molčite! Zdaj je prepozno!
Kako je znala skriti bolečino!
Od nje se zdaj učim.
Pod tančico smeha se je tudi rada skrila:
“Zdravo, mami!”
“Zdravo, zdravo,” sem ji odvrnila.
Kako si želim, da bi vsaj še enkrat,
vsaj še enkrat ji lahko dejala
tako preprosto, vsakdanje,
tako nič hudega sluteč:
Zdravo, zdravo, Mala.
Ne, usmiljenja ne bo!
Kriva sem. Nikoli nisem je vprašala,
kako ji gre, česa si želi ... Nisem.
Sicer pa ni marala mojega mnenja,
mojega usmiljenja,

ni prenesla mojega sočutja,
čakala je na vaše!
Molčite zdaj, zdaj je prepozno!
Žalost, neznosna žalost jo je umorila!
V katero ste jo *vi* porinili!
Ne prekinjajte me!
Naložili ste ji svojo bedo na hrbèt,
sami pa ste lahkomišlno zapravljali
dneve in noči:
vedno sveže zaljubljene deklice,
vedno bolj pijani pogovori
o Smislu, Bogu, Resnici!
Pa ste našli v tem času,
v tem času, kar je ni,
svoj smisel, svojega Boga?
Imate zdaj resnico svojo?

MARTIN: Moja resnica je v tej prazni dlani.
V teh črtah sem jaz, ste mi nekoč dejali,
ko ste malo za šalo in da bi premagali
zadrego prvega obiska, rekli vi. Se spomnite?
Mala je stala tamle, sramežljivo zardela,
in vi ste me pogledali ... mi dolgo zrli v oči ...
Mar ni bilo takrat lepo?

MILA: Lepo. Lepo.

MARTIN: Še znate brati?

MILA: Ne gledam več v dlani.

MARTIN: Dajte, samo še enkrat vrzite oko,
kot ste takrat storili. Rad bi spet za hip
doživel tisti srečni čas.
Prosim, vzemite mojo dlan v svojo,
recite vzpodbudno mi besedo,
popotnico, nič več, da zberem moč.
Razumite, jaz moram začeti znova!

MILA: Mar niste vedno kar naprej začenjali?
Ni bil zmeraj kakšen nov izziv? Nov posel,

nov študij, nov poklic, ljubezni vedno sveže?
Se še niste naveličali vseh teh začetkov,
vseh brezciljnih odpotovanj?

MARTIN: Le ena pot bila je vredna hoje,
pa sem izgubil sled.
Zdaj hrom stojim in čakam,
vas sprašujem: kam?
Kako?

MILA: (*prime njegovo dlan*): Ta vaša dlan ...
Krive črte. Krive.

MARTIN: Vrnil sem se zato,
ker sem vedel, da sem kriv,
a ne za vse, za vse pač ne!

MILA: Preteklosti ne morete ubežati,
vedite to in se ne slepite.
Premor.
Amalija je zaradi vas zelo trpela.

MARTIN: Mislite, da ji nisem ničesar dal?

MILA: Ste, o ste! Zlasti bili ste radodarni
s tem, kar ste ji poklanjali ponoči!

MARTIN: Ste ljubosumni?

MILA: Ta vaša samovšečnost!
Noči, prav te, ki so vam nosile
veselje, opoj slasti,
so njej pustile svoj črni del:
obup, zapuščenost, ničevost lastnega obstoja!
Kakšna samota!

MARTIN: Samote nisem hotel ...

MILA: Niste?
Počasi je teklo upanje
navzdol s solzami, počasi,

noč za nočjo, v bele rjuhe,
da pride ljubi ...

MARTIN: Vem, moral bi drugače,
drugače živeti, moral malo prej,
samo malo prej spoznati ...

MILA: Da?

MARTIN: Da ... Vi ste ji tako podobni.
Isti temni žar oči.

MILA: Njen otrok pa bi bil podoben vam.

MARTIN: Za otroka nisem kriv! Sama se je odločila.

MILA: Ni vas bilo.

MARTIN: Sama je tako hotela.

MILA: Hotela ga je obdržati.

MARTIN: Nemogoče!

MILA: Mogoče ... mogoče ...

MARTIN: Kaj vam je?

MILA: Meni? Nič, zakaj?
Nisem je obtoževala, nikdar!
Le kako bi jo, saj se tudi meni
v njenih letih je godilo isto ...
Razumela sem ... hotela je ...
O, kako sem čutila z njo!
Kot da bi njeno telo postalo moje ...
Bolelo me je v prsih ...
Čutila sem ...

MARTIN: Ja ...

MILA: Vstanite. Bo šlo? Primate se me ...

MARTIN: Krhki ste.
Dišite ...

MILA: Vidite tiste smreke ...
tam je ... izginila ...

MARTIN: Tamle?

MILA: Ja, in še dlje ...

MARTIN: Rada je tekla ...

MILA: Ja.

Premor.

MARTIN: Moral bi jo zadržati.

MILA: Rekli pa ste ji,
da je ljubezen – smrt!

MARTIN: Hotel sem ... podžgati strast.

MILA: To imate radi?

MARTIN: Kaj se pa vam zdi?

Premor.
Zunaj se dani.

MILA: Kakšna svetloba ...

MARTIN: To je imela po vas.

MILA: Ta prstanec enako kriv?

MARTIN: Pa res.

Glasba, lahko drsi skozi jutra mladi čas.

2. slika

Mila, Martin

*Nagiba se večer,
v hiši je toplo,
diše posušene trave,
rože odpirajo medene čaše,
glasba zapeljuje par
v nežen, gibek ples.*

MARTIN: Malo sem šantàv, pa vseeno –
smem prositi?

MILA: Joj, ne, ne morem,
saj ne znam več!

MARTIN: Znaš, o znaš. Primi me.

Plešeta.

MARTIN: Verjameš zdaj?

MILA: Da sva si sojena?

MARTIN: Bila od nekdej. Pa si nisva upala priznati.

MILA: Molči. Kaj govoriš ...

MARTIN: Bila, bila ...

MILA: Slutila nisem. O bog, kaj zdaj?

MARTIN: Bog naju ima rad.
Pravilno in lepo je sprejeti dar neba.

MILA (*neha plesati*): Ne, ne morem! Ne smem!

MARTIN: Mila, sprijazniti se moraš:
Amalija je mrtva.

MILA: Ne.

MARTIN: Amalija je zdaj drugje.

MILA: Tako jo imam rada.

MARTIN: Oba jo imava rada. Zmeraj bo najina.

MILA: Ne morem.

MARTIN: Ne obtožuj se že vnaprej ...

Mila, že dolgo je nihče ne išče,
sneg pokopal je celó spomin.
Samo midva še za njo in z njo živiva!
Najina naloga je zdaj preživeti,
delati še zanjo, ki je ni,
najti nov smisel, nov način ...

MILA: Ne, ne morem! Kriva bova oba!

MARTIN: *Kriva sva le zato, ker sva!*

Je krivda, da si dala ji življenje?

MILA: Vzela sem ji ga.

MARTIN: Oh, ne nori, ljuba, ne pretiravaj.

MILA: Martin ...

MARTIN: Poslušaj Mila, samo skupaj lahko premagava nesrečo.

Seveda, najlaže
se je v žalost potopiti,
ne truditi se več, zgubiti upanje,
ljubezen, voljo do življenja ...

MILA: Zakaj mi vse to govoriš?

MARTIN: Glej, če sem izgubil Malo,
ki v meni je zbudila kal ljubezni,
in sem, če sem pošten in do dna skesan,

malomarno jo zavrgel,
naj popravim svoj nezreli greh,
dovoli, da sem mož v oporo tebi,
ljuba ...

MILA: Ne! Ne smeva, prosim te, ne nôri!

MARTIN: Samo zaupaj in mi v svetlobi sledi.

Pogumna si in plemenita,
nihče ti ne more oporekati
poštenosti, ljubezni predane materinske,
nihče ne more v bolečini,
ki še vedno žge na dnu srca,
kosati se s tabo, a verjemi,
tudi najhujši sovražnik ti ne privošči,
da v žalosti zblaznjêna tavaš
po poteh osamljeno-turobnih,
ne želi, da mreš, veniš, postajaš
mrtev kup spominov trpkih,
se utapljaš v sanjah blodnih, bolnih,
kličeš nikoli več priklicano nazaj!
Slišiš! Nočem, ne pustim,
da ihtiš samotna v teh nočeh,
ko ščip je zlat in ti še tako si mlada ...

MILA: Le nekaj mi priznaj –
si ljubil jo, si ljubil jo tedaj,
si ljubil jo zares?
Prosim, reci, reci, da je res.

MARTIN: Rad sem jo imel,
rad zelo in bil zaljubljen sem ...

MILA: Hvala ...

MARTIN: ... v isti ta pogled,
v isto senco čela,
v skladnost tega neskladnega obraza ...
V isto snov me vleče, v isti rod,
v žensko, ki je zame ena sama,

ena sama,
ki lahko bila bi mati,
ki lahko je njena hči,
kot ti si svoje mame hči
in njena mati tvoja kri ...

Jo poljubi.

MILA: Ta poljub je dar neba,
zavezuje.

MARTIN: Obljuba, zapisana med zvezde.

MILA: Martin, jaz nimam dna,
se tega ne bojiš?

MARTIN: Kako ti krilo šelesti,
kot listje, ki ga dviga kónj galop!
Česa bi se bal?

MILA: Mojega srca prepada,
votlosti, nenehnega jemanja.

MARTIN: Tvoje srce zame je zaklad,
kar bom vanj dajal,
je temelj, trden most,
popotnica prihodnosti.
Zidaj z mano isti tlak,
dihaj z mano isti zrak,
živi, živi, ljuba moja!

Objem.

MILA: O! Kako sem koprnela po življenju!

MARTIN: Lepa si, žariš! Kako se osipa
cvetje bolečine, trnje zla,
kako odpada tvoja žalost,
tvoj napuh,
kako se levi tvoja koža,

kako me boža,
kako me boža
ta nežna dlan,
ta mehki pramen las,
ki se v telo mi vije,
s teboj me spleta
v venec
trden, enovit, predan.

Poljub, objem ... Premor.

MILA: Mižiš?

MARTIN: Premišljujem.

MILA: O čem?

MARTIN: Kdo je pravzaprav bil tvoj ...
Kdo je oče Mali?

MILA: O tem ne govorim.

MARTIN: Zaupaj mi skrivnost,
verjemi, ostala bo med nama.

MILA: Ko je odšel,
srce sem stisnila v pest mesa,
precizno je tiktakalo, a ni živel.
Razbila sem najino zrcalo,
da me podoba samosti v njem ne bi skelela.
Veš, imela sva navado,
da sva se skupaj ogledovala,
potem ko sva se skobacala
iz postelje, držeč drug drugega
za roke, pleča in lahti,
smejala sva se, ocenjevala: kdo je večji,
kdo bolj plečat, kdo širše ima boke;
ljubkovala sva se, se igrala ...
Potem, ko meni trebuh je narasel,
bilo je smeha manj.

Bal se je dotika, bal,
da česa ne bi strl, je dejal.
A jaz dobro sem slutila, da boji se sebe.
Sebe samega, ki bi ob življenju mladem
moral najti nov zamah.
Zato je odšel iz te hiše že zarana,
zvečer popila sva kozarec vina,
meni dal je še pelina, rekel,
da detetu, ko se rodi,
življenje zdelo se bo slajše!
Jutro hladno me je prebudilo,
tipam okoli svojega telesa –
prazno. Ob meni ležala je vrzel.
Bolela je tišina.
Brez besede šel je, brez objema,
v vratih pustil je svoj ključ, denar na mizi,
razumela sem, kaj s tem je hotel reči –
to je vse, kar zmorem dati ...
Vedela sem, da nazaj ga več ne bo.

MARTIN: In si kljub temu ostala tu in ga čakala?

MILA: Ostala, čakala ... Končno sem se pomirila
in sprejela novo pot. Dobro sem se znašla.
Postala sem sama sebi gospodar.
Nikoli se ne bi v dolino k svoji materi vrnila.
Sicer pa – tam z otrokom nisem bila nikoli dobrodošla.

Premor.

Moja Mala, kako bila je lepa,
ko se je rodila!
Drobcena.
In ko začela je čebljati –
veselje sólo! Potem pa šola, zvezki, uspehi njeni ...
Kako je hitro tekel čas ...
Nato ljubezen njena
prva-zadnja.
In tu, pri tebi,
zgodba se konča in spet začne.

MARTIN: In on se res ni pojavil več?

MILA: Ne boj se, ni in se ne bo.
Nekako ni bil rojen za družino.
Bil dosti starejši je od mene,
posebnež, mislec, samotar,
življenju je rad pustil teči
po ustaljeni poti mirovanja.
Spominjam se, nekoč mi je razlagal:
"Korak ni namenjem temu,
da prehiteva nogo;
tla je treba s stopalom negovati,
se jim zahvaliti, da so, saj bi brez njih
vse padlo, zaradi tal vse navpik stoji!"
Zanimivo pravzaprav, se ti ne zdi?

MARTIN: Mogoče.

MILA: Mali sem se zlagala, da je mrtev.
Morebiti tudi je, objokovati se ga
nisem namenila, preveč so hitro
tekli dnevi, preveč vsakdanjih je bilo skrbi.
Pa kaj si me zapeljal, da o tem ti govorim,
zdaj ni pravi čas za to, zdaj mi je lepo.

MARTIN: Saj vsa drhtiš! Pozabi, pozabi, ljuba.
Kako si ti ranljiva!

MILA: Zmotili ste se, tujec trubadur,
moje srce ni več brazgotina.
Tule, glej, Martin,
zrcalna je jasnina.
Se vidiš?

MARTIN: Čudež vidim, sebe ne!

MILA: Pa si, si!
Tu si ti!
Ti – lep,
moj ljubi.

MARTIN: Lep bom, če tako želiš.
Lep in razuzdan.

Premor.

MILA: O, kakšen mir,
kakšna blažena
tišina ...

*Glasba je kot zvok triangla,
milo potrkava,
snuje v ritmu nek' prihod.*

3. slika
Mila, Mala

Mila sama, zapre vrata v Malino sobo.

MILA: Zaspi, zaspi, sanjaj, sanjaj, ljuba hči.

Premor.

Kaj sem ji storila! Kaj sem ji storila!

Premor.

O sneg, z jasnega zapadi,
zameti vse poti,
da ne pride več Martin!
Sneg, daj, stori,
da ne bo nikoli več gazi
za korak, ki mi bil tako je ljub!
Sneg, pad! Padi!
Prekrij, mojo črno vest prekrij!
Sneg, padaj, padaj,
padaj!

4. slika

Mila, Martin

Mala v sobi spi, Mila, Martin se vrne.

MARTIN: Mila moja,
midva sva dva srečneža! Jajá!

MILA: Tiho!

MARTIN: Jahá, nimaš pojma, kaj se je zgodilo!

MILA: Prišla je.

MARTIN: Bogataša sva! Kakšen posel, ej!
Tvoje zeli so zlata jama!

MILA: V sobi spi.

MARTIN: Kdo, če smem vprašati?

MILA: Moja hči.

MARTIN: Ha! Tvoja hči v sobi spi,
jaz sem trezen, ti pa rosno mlada!

MILA: Verjemi in hitro se poberi,
dokler je še čas!

MARTIN: Gospodarja stran podiš?
Ta pa je poštena!
In s čim sem si zaslužil to ravnanje?
Saj samo zate vse dni garam!
Od kod na lepem babje muhe?

MILA: Martin, me slišiš:
Mala je doma! Razumeš?!
Prišla je z gore!
Vsa izčrpana padla v posteljo je svojo.

MARTIN: O, ti lisička ti,
 novo igrico se greš,
 pohotna lepotica!

MILA: Nehaj, nehaj, zblojen si!

MARTIN: Zblojen, jaz? O, nesrečna ženska ti,
 slaba vest ti pamet je zmračila!
 Prosim te, kot že ničkolikokrat,
 da se odvežeš in končno se sprostiš!
 Nisem položil na to, cmok!, presrčkano srce
 že tristokrat ti misli zlate:
 greh ni, če z mano spiš!
 Samo tako lahko sva preživela.
 Verjemi, Mala bi bila vesela!

MILA: Kar vprašaj jo, če si téga res želi!

MARTIN: Kaj si vzela? Si spet goltala belico?

MILA: Blodnjava bova oba,
 če se zdaj zbudi.

MARTIN: No, pa narahlo priškrnimo dekliške duri.

MILA: Ne! Ne pustim! Ne nori!

MARTIN: Naj pokukam, no!
 O, prelep prizor!
 Pod odejo nekaj prav nalahno diha.

MILA: Molči! Proč! Proč!

MARTIN: Čakaj, pusti me,
 naj vidim tvoj fantazijski umotvor!

MILA: Martin, zbeži! Čas je še! Ne!

MARTIN: Sanjo tvojo pa že moram videti, mar ne?
 O! Lepo. Srna!
 V mrak si mlado srno položila.

MILA: Groza! Kako si zloben in pijan!

MARTIN: Jelen navadno greje se s košuto,
ti pa hočeš, da grem k srni v vas?
Tvoja želja, meni ukaz!

MILA: Ne morem več, jaz grem od tod, Martin!

MARTIN: Oh, te tvoje pridne roke,
obožujem jih!

Mila odide.

Pojdi, pojdi, ljuba, in naberi,
Čim več naberi ...
Uh, kako se mi vrti!

Glasba z vetrom se vrtinči.

6. slika

Martin, Mala *spi*.

MARTIN:

Znorel sem – to ni mogoče!
Jaz nisem tu ...
Če sem, je ta deklica drugje ...
Drugje si, Mala, iz druge si snovi.
Prosojna si ...
Si vestalka? Si spomin?
Privid? Slepilo?
Moj bog! Saj se mi meša!
Kako ves dom diši
po najini pomladi!
In najina ljubezen, ki pred leti
je pod snegom zledenela,
spet se tali med nama ...
Ah, sanjam! Bledem!
Sram me bodi!

Bledem spet, norim.
O ti moja sanja,
ti speča oddaljena nevesta.
Samo da si,
samo da si nazaj,
nazaj ob meni!

Glasba:
Kličejo se ščebet
nočnih ptic.

7. slika
Mila
Mila sama.

MILA: Gora, daj mi moč, da ne zblaznim!
Zakaj sem mu verjela, popustila!
Gora, če si mi vrnila hčer, vrni mi še ljubega!
Ne, gora, vzemi ga, nočem ga imeti!
Cepin. Cepin? Kaj dela tu?
Naj ga vzamem? Naj jelena pokončam?
Ne, ne krvi!
Oba imam tako strašansko rada ...
Rada vaju imam praprot, praprot, preslice ...
Moj bog, saj se mi meša!
Gora, gora, vzemi me,
vzemi, kot on jemlje njo,
pred mano, pred mojimi očmi!
Ne morem poslušati ščebetanja ...
praprot, praprot, preslice,
mah, jéglič, pelod, žir!
Ne morem slišati gruljenja,
kljunčkanja, drgetanja njunih kril!
Prostak! Ničvrednež! Moški stvor!
Grem, grem po strmi poti!
Prekleta razuzdanost in pohota!
Tečem v noč, po ruj strupen, kačjak,
črno zel, strupenjačo, kristavec,

smrtnik, po pasje jagodičje!
Odide.

GLASBA:
Volk samotni tuli,
gonijo se divje mačke.

9. slika
Martin, Mala

MARTIN: Sanjala si.

MALA: Martin? Kaj me strašiš.

MARTIN: Amalija.

MALA: Kaj delaš tu?

MARTIN: Ne morem verjeti ... pri tebi sem.

MALA: Že dolgo?

MARTIN: Dolgo in še bi gledal te, ko spiš.

MALA: Mame ni?

MARTIN: Kmalu pride.

MALA: Kako si vedel, da sem tu?

MARTIN: Saj nisem. Prišel sem po zeli.
Nosim jih prodajat v dolino.

MALA: Ti?

MARTIN: Moram.
Tebe ... tebe ves ta čas iskal sem v gori,

zgoraj nad previsom sem se ponesrečil,
ranjen sem komaj zvlekel se do tod
in našel tvojo mamo v srhljivem stanju:
ždela je v temi in te čakala.
Mučila se je ... pomagati sem moral,
da je nekako preživela ...

MALA: Nikoli si ne bi mislila,
da si bosta vidva pomagala.
Kako pa gre?

MARTIN: Težko. Povej, kako si ti?

MALA: Pa ti? Si večkrat tu?

MARTIN: Ne. Občasno le. Ne sprašuj, oprosti.

MALA: Kaj naj oprostim?

Tišina.

MALA: Oprostim naj kaj, Martin?

MARTIN: Čakal sem te ...
Oprosti – tako sem te vesel!
Oh! Pisal sem ti pisma,
v reko jih oddal,
noro buljil sem v brzice
in se kesal, kesal.
Oprosti mi za vse.
Oprosti, prosim.
In ti, povej že končno,
kje bila si, reci mi!
Te lahko poljubim?

MALA: Odloči se, kaj bi zdaj rad?

MARTIN: Vse, vse bi rad!
Povej, ne, zamolči,
če si našla
si v tem času koga.

MALA: Našla sem očeta.

MARTIN: Očeta? Čigavega?

MALA: Hvalil se je, da je moj.

MARTIN: Ne? In kakšen je?

MALA: Še kar.

MARTIN: Težko verjamem, da je res, kar praviš.

MALA: No, kaj takega tudi meni na kraj pameti ni padlo,
takrat, ko sem vsa zbegana od doma pobegnila,
hotela sem ...
... premišljevala sem,
kako bi bilo, če bi skočila ...
s skale v reko,
če bi me odnesel veličastni slap ...

MARTIN: Res si hotela to storiti? Zakaj?

MALA: Nista me imela rada.

MARTIN: Ne, Mala, to ni res! Bil sem zaljubljen vate
in bom vedno, ti obljubim!

MALA: Zakaj si se takrat,
ko mi je bilo najhuje, umaknil,
sam najbolje veš.
Zame ni več pomembno.

MARTIN: Bil sem zmeden, še nezrel ...

MALA: Ne trudi se, res ni pomembno ...
Prepozno je, sicer pa, kar bilo je lepega,
bo ostalo v meni, nespremenjeno.

MARTIN: Oprosti, prosim.
Daj, da te poljubim.

Poljub.

MALA: No, koprene so bile nad vodo ...
lep prizor, poln nadnaravnih sil.
Zdelo se mi je, da morala narediti
bi le korakec, nagniti prst na nogi,
pa bi ...
A takrat, še zdaj ne vem, če res,
zaslišala sem zvonko glasbo ...
Je bil kamnit triangel,
pastir, ščebet kalina,
je bil samo odmev tišine?
Ne vem.
Morda je kamenje polzelo
skozi trikot skalnat ...
Zanimalo me je, mamilo,
krenila sem za rešilnim zvokom.
A nenadoma glasu je ponehal ton,
izgubila sem se v gosti, gluhi gmoti,
okoli mene bile so le meglice –
nato po dolgem, mučnem času
prezebla in izčrpana dotavala
v gosti sem megli do nekakšnega obzidja ...
pred njim zagledam starca in ta me povabi
v ta ... lahko bi rekla ... neke vrste samostan.
Starec je dolgo bôlščal zmeden vame,
nato je vprašal, če sem Mila.
Rekla sem: “Ne, Mila je moja mama.”
“A tako, pa si ji zelo podobna,
najbrž si njena hči.
In če je tako, sem torej jaz tvoj oče!”
Mislila sem, da me bo na mestu kap!
Mama mi je zatrjevala, da je umrl davno, davno kdaj!
Zdelo se mi je, da vse njeno materinstvo je navadna goljufija!

MARTIN: Neverjetno! Kaj vse je možno
v tej majhni, ozki sredi,
v soteski med senčnim hribovjem,
med ljudmi, ki leta že tako živijo,
da duri so kar se da tesno zaprte,
poti med nami pa tako strahotno prepletene!

MALA: Saj kaj dosti v tem času ni govoril,
v glavnem je ponavljal vedno isto:
“Čas je hip, življenje naše sen, privid.”

“Privid?” sem enkrat ga vprašala.
“Ja,” je rekel, “ko sem odhajal
od tvoje matere – nadarjena zdravilka,
zeliščarica moje šole – je bil oster dan
močnega piša, hodil sem in se obtoževal,
da sem neodgovoren lahkovernež,
a nisem skrenil z májave poti,
kar v daljavo stopal sem premišljujoč,
da moram se takoj vrniti,
ker zdaj moja mlada ...”
‘Moja mlada’, tako je rekel moji mami!
“... dete pričakuje. Po drugi plati,”
je rekel, tako je dvignil prst,
“pa sem vedel, da je zahtevna – da sem jaz,
tak kot sem, zanjo nepotrebno breme.
A glej,” mi zaupljivo je dejal,
“bolj sem se oddaljeval,
bolj bila je hiša, ki sem jo zapustil – pika,
bolj sem jo goreče ljubil,
bolj po njej sem hrepenel!”
Veš, kako so mu žarela lica!
“Joj, kaj takrat bi dal, da bi jo lahko objel!
Hotel sem se nemudoma
vrniti, tisti hip pa, kot zakleto,
se na naglo je stemnilo,
nad mano je visél grozeč oblak.
Nevihtna usoda je zame odločila:
nikamor nisem šel! Ostal sem tu.
Pogled mi je še zadnjič zataval po dolini,
počasi se vanjo megla je spustila,
vajin dom se je pogreznil v gosto, motno prejo.
Ja, takrat se mi je zdelo,
da vse tam doli sem le sanjal,
da sem končno rešen sladke more,
saj tam ničesar ni in najbrž tudi
nikoli ni bilo ...”

Mislila sem si: ta je popolnoma odštekan,
kaj, če je malo nor, a je takoj popravil vtis,
jasno, mirno je dejal:

“Če pa so vendarle ljudje,
sem se tolašil, bodo razumeli samotarja,
če bodo želeli me spoznati,
bodo že prišli, prav iz iste megle se bodo
izkopali in zlezli mi v srce, če ga bom
v samoti skrbno negoval!”

Si misliš! Tako se je odločil in ostal za vedno v gori.

Pa saj ga ne obsojam, kako naj ga?

Tam gori sem celo malo ga vzljubila –
kako otroško se me je veselil!

Čudne jedi je cmaril, zjutraj ves poskočen:

“Kikiriki, princeska, izvoli čaj, diši po divjem medu!”

Spreten je pri plezanju, še vedno, neverjetno!

Zeli nabira, jih suši, podrobno jih razlaga:

melisa te uspava, trn poživi,

jeklín je za ono stvar, volčín je abortiv ...

Premor.

Ko so me iskali,

me skrnil je boljše

kot šivanko v gostem senu.

Hotel je na hitro zakrpati vrzel

otročkih let. Oba sva želela naužiti

se drug drugega bližine,

si zgraditi vsaj za silo družino pomanjkljivo,

napolniti manjkajoči delček,

ga stisniti v zapoznani stik med hčerjo in očetom.

Kar ni in ni hotel me iz rok spustiti!

MARTIN: To je neodgovorno, tako vendar se ne dela!

MALA: Vem. Od tod je videti tako, kot praviš,

tam zgoraj vse se zdi odmaknjeno, drugače ...

Drži, zatiskala sva si oči, odlašala.

On še malo bolj kot jaz!

Nato se človek zlagoma navadi,

da gori teče čas, kot hoče veter, dež,
dnevi s soncem se gubijo,
narava divja vlada s svojimi zakoni
in potepta marsikateri vzgib,
tako se vest polagoma uspava.
Kljub temu – vem, vama naredila sem krivico.

MARTIN: Veš, kako sva z mamó trepetala zate!

MALA: Najbrž res, čeprav ...
Sita sem vajinih strahov!

MARTIN: Mala, vedi, mama ti vedno
samo dobro je želela.

MALA: Dala mi je zeli, da sem splavila.
Dobrota neizmerna!

MARTIN: Tega nisem vedel, kako?

MALA: Nisi?

MARTIN: Ne.

MALA: Prav, če tako praviš ...
Bolelo me je ...
Kar naenkrat sem začela krvaveti.
Veš, kako to boli!
Takrat nisem niti pomislila,
da ona bi lahko ...
Danes vem. Po očetovi zaslugi.
Bil je njen volčín.

MARTIN: O, Mala moja. Kako mi zate je težko.
Povej mi, zakaj si pobegnila?

MALA: Hotela sem vaju oba raniti.
Močno raniti. Da bi videla,
če vama je sploh kaj hudo ...
Tebi sem se hotela maščevati

za tvoje besede, za tvojo neodločnost,
za vse noči,
ko sem te zaman čakala ...

MARTIN: Ne boš me nikdar več, ne boš ...

Jo poljublja.

MALA: Kako je maščevanje borno, bedno!

MARTIN: Ne boš, ne boš ...

MALA: Veš, kaj je rekel oče?
"Odpusti, Mala, njuna dejanja –
zate zlo, meni so prinesla tebe,
zame so najlepši dar."

MARTIN: Poslušam in strmim. Lepa si in drugačna.

MALA: Drugačna sem, to pa drži.
Ne prenašam več laži.

MARTIN: Vidiš, jaz pa – rad začel bi znova ...

Jo objema.

Laži ne maraš, prav imaš.
Laž, hja, laž –
nekaj mrzlega,
jezik ti hromi,
ko jo izrečeš, je sprva kepa,
na koncu pa snežak! Ha!
Jah no, malo sem te hotel razvedriti ...

MALA: Temno je, vidiš strele?

MARTIN: Nevihtica bo brž prešla,
čakal sem te, hrepenel,
kaj, ko bi se stisnila?

MALA: Kje je mama, da je še ni?

MARTIN: Šla je po zeli. Ne skrbi,
ve, kako se gozdu streže!
Kako si vsa prosojna ...

MALA: Je ne bi šla iskat?

MARTIN: Ne hodi v takem ven.
Nevarno je!

MALA: A zanjo, revo, je pa sončen dan!

MARTIN: Ne pustim te!
Enkrat si se mi zgubila,
zdaj te več ne dam!

MALA: Jaz si ukazujem sama.
Ne bom si odpustila,
če je zdaj ne grem iskat.

MARTIN: Z njo bo v redu, če ti rečem!
Ubogaj me!

MALA: Bom prepričala se sama!

Odide.

7. slika
Martin

Prejšnji, Martin sam.

MARTIN: Trmasta kot njena mati!
Kaj sem lazil na ta hrib, kot da žensk v dolini ni!
Usodo sem si zapečatil.
Zgrešeno sem verjel v smrt,
zato mi z ljubeznijo pogubno je zavidala.
To je kazen za to prekleto, prirojeno črnogledost!
Moram v dolino!

Tu je vse zakleto.
Odslej bom držal se trojice: dobre misli, besede in dejanja!
Lije, bliska se, grmi!
Saj lahko me še pobere!
Jutri, jutri bo lep dan!
V skednju prevedril bom noč,
zarana jima pustim pismo,
priznam vse, se opravičim
in za vedno usodi mračni obrnem svoj hrbèt!
Tako in nič drugače!
Jakna. Nahrbtnik. Voda. Šnops.
Nož. Čevlji. Nogavice. Kje so nogavice?
Kje so moje nogavice?
Mila, kje so moje nogavice?

8. slika

Martin; Mala, Mila

Martin; Mala in Mila vstopita.

MALA: Mama, doma si, vse je v redu.

MARTIN: To vendar se ne dela!
Čisto sta premočeni, še to manjka, da zbolita!

MALA: Komaj sem jo rešila ... spodaj ob potoku je ...

MARTIN: Mila, saj si čisto preč.

MILA: Nogavice – so v omari.

MARTIN: Mala, preobleci se!

MILA: Slačiš jo?!

MARTIN: Mila, kaj ti je?
Se spet je ponovilo ...
Reva, treseš se,
vse je v redu, vse ...

MILA: Molči.

MARTIN: No, Mila, si našla kaj? Jerebike ni?
Daj, pokaži, kaj je v malhi.

MILA: Nobene malhe nimam, pusti me.
Kako lažeš, kako lažeš ...

MALA: Mama?

MARTIN: Odkar si šla – ima težave:
norost, tesnoba, panika jo grabi ...

MILA: Ti si angel, ljuba hči.

MARTIN: Si spet gohtala belico?

MALA: Belica, saj to je močen sedativ!
Pridi, mama, joj, vsa drgetaš.
No, hočeš? Pripravim ti kopel!

Mala odide.

MILA: Angel, angel in svetnica!

MARTIN: Ne razburjaj se, ti škodi.
Odnesem, ko bo vreme, vse v dolino.
Uf, denarci bodo padali! Boš zadovoljna!

MILA: Zakaj si mi lagal ...

MARTIN: Pomiri se. Pojdi v posteljo.

MILA (*zgrožena, v solzah*): Da te ni sram! Ponovi, če si upaš ...

MARTIN: Mila, pomiri se.

MILA: V posteljo, nikoli več! Nikoli več! V posteljo ...

MARTIN: Spet te je prijelo.

MILA: Ona je najina vestalka.

MARTIN: Vestalk ni, Mila.

MILA: Vestalk ni, vestalke so, vestalka je, vestalka!
Zakaj se sprenevedaš? Slišala sem te!

MARTIN: Noriš, Mila, spet noriš!

MILA: Saj, v tem je kal nesreče moje,
to si mi govoril!

MARTIN: Kaj sem – jaz?

MILA: Da sem nora, ker jo čakam!

MARTIN: Zblojena si, prav?

MILA: Lagal si mi, da je ni,
in jaz sem ti verjela!

MARTIN: Sama si tako hotela!

MILA: Nisem!

MARTIN: Lagal sem – prav. Pa ti?

Mala se vrne, poslušaj, ne opazita je.

MILA: Nikoli.

MARTIN: Vem, da ne! Saj res, poslovno:
v mestu neka mati za svojo
nosečo hčer išče abortiv,
zanima me, volčina – ti je kaj ostalo?

MILA: Kdo ti je ... ?

Zagleda Malo.

MILA: Mala, hotela sem te rešiti, on ni ...
Odpusti, prosim ...

MALA: Otroka sem hotela, mama!
Želela sem si ga!
Želela sem ga, ja, Martin!

MARTIN: Nisem vedel ...

MALA: Kako nisi? Si pozabil?
Seveda, rep med noge!
Naj te spomnim?
Rekla sem ti, da sem noseča,
in ti si rekel, mlada si,
vse bo dobro, ljubim te, in šel!
Zbolela sem od hudega!
Mama te je poiskala, v krčmi, jasno!
In njej si rekel,
kar pač si.

MARTIN: Kaj sem rekel?

MALA: Oh, ne bom ponavljala. Da otrok ni tvoj.

MARTIN: Ni res! Nikoli! Rekla mi je,
da si se sama odločila,
da otroka ne želiš in
da med nama je končano.

MILA: Rekla sem. Obvarovati sem te hotela.

MALA: Kako si mi mogla to storiti!
S kakšno pravico?

MILA: Bala sem se zate.
Odpusti, prosim. Jaz sem tebi vse ...
O bog, kaj bi dala,
da bi mi spet rekla mama.

MALA: Nesrečna ženska, vse narobe si v življenju si želela!

MARTIN: Mala, mama ti je odpustila samo zato,
da bi odšla, od koder si prišla.

MALA: Saj sem vedela. Tebe je ...

MARTIN: Mene.

MALA: Zakaj sem se vrnila!

MILA: Rekel mi je, da ...

MALA: Da sem mrtva, in zato si ga vzljubila!?

MILA: Ne! Verjela sem, da prideš!

MALA: Seveda, jaz sem vsega kriva!
Oprostita, da sem sploh prišla!
Umazana, oba sta umazana!

MILA: Mala, oprosti mi ...

MALA: Obe, naju obe si imel!

MARTIN: Pa ti? Koga si pa ti ta čas imela?

MALA: Nikogar!

MARTIN: Pa kdo ti bo verjel, ti, hči planin? Kdo?

MILA: Ne žali je, Martin!

MALA: Ti, ti mi boš očital! Da te ni sram! Kako si upaš?

MARTIN: Kaj pa ti veš, kako sem jaz trpel!
Najbolj preprosto jo je podurhati,
meni nič, tebi nič!
Čakal sem te! Čakal, te iskal,
prelazil vsako grapo, preplezal vsak previs!
Iskal sem te, razumeš!
Iskal! Ti pa – kaj?!

Kaj si vendar mislila?
Nič! Samo nase! Samo nase ves ta čas!
Misliš, da je moja duša kamen?
Tvojo mater sem zadnji hip rešil
iz hude depresije,
kaj misliš, da je to lahko?
Samo o tebi sva ves čas govorila,
samo zaradi tebe sva bila!
In ti? Ti bila si molk!

MALA: Izdal si me! Dvakrat si me izdal!

MARTIN: Nisem hotel! Nisem kriv!

MALA: Mojo mamó si zapeljal
in zdaj bi jo mirno pustil
zunaj zmrzniti!

MARTIN: Ni res! Zdaj je dovolj, če ne, znorim
in vama ne bo lepo. Prisežem!

MALA: Izvržek!

MARTIN: Glej, ta cepin, ga vidiš – tule – zak!
zabit je v les, a prav tako
lahko ponikne tudi v meso!

MILA: Martin, ne!

MARTIN: Dovolj mi je tega hlapčevanja!
Kaj mislita, kdo sem, da z mano se pometa!

MALA: Ti si pometal z mano, ne jaz s teboj!

MARTIN: Sem! Priznam! In rekel sem ti vsaj – oprosti,
a princeska, ona – ne, ne! Ne – ona
je prevzvišena, da bi priznala!

MALA: Sovražim te!

MARTIN: Mene? Nisi znala povedati, preden si šla?
Daj me, kar daj, sovraži me! Sovraži me!
Sovraži ... Saj drugega si ne zaslužim ...

MALA: Jokaš? Prvikrat te vidim.

MARTIN: Jokam, ja, pa kaj! Rad sem te imel,
rad imel sem tvojo mamo.

Tišina.

MILA: Moramo se pogovoriti.

MALA: Dobro. Prav.

MILA: Sédim.

Sedejo. Tišina.

MILA: Tako.

MALA: No?

Tišina.

MILA: Zunaj se umirja.

MARTIN: Kaže, da bo prvi sneg.

MILA: Že narahlo pada.

Tišina.

MALA: Starši imajo prvo besedo.

Mila molči.

MALA: Torej, naj začnem: oče ...

MILA: Mala, zdaj boš ti zaprla
vrata za menoj,

obrnila v njih boš ključ
in jaz ne bom se več vrnila.

MALA: Čakaj, mama, da povem:
oče me je prosil, naj ti sporočim ...

MILA: Oče? Tvoj? Moj prvi fant?

MALA: Ja, prav si slutila. Rekel mi je,
naj se vrnem domov.
Prosil me je, naj ti rečem hvala.

MILA: On?

MALA: Rekel je: "Moje očetovstvo
je bilo kratkotrajno,
le naključje, sreča,
za katero sem tvoji mami
od srca hvaležen.
Prosim te, poljubi jo."

MILA: To je rekel? Res?

MALA: Je. In potem se je poslovil,
ni hotel moje pomoči, rekel je:
"Pot bi rad končal sam.
Odšel bom malo više,
tam me čaka družba gamsa.
Ta žival pametno živi,
ne ovinkari, v visokih stenah
to se ne izplača, je, kar je
in dokler ga neso kopita.
Upam, da skupaj osvojiva vrh
Vsegà in Niča."
Tako.
To sem pravzaprav prišla povedat.

MILA: Blagor mu.

MARTIN: Srečnež pravzaprav.

MALA: Blagor, sreča – kdo bi vedel?

Ja, mogoče zanj, za vas, ki tu
med “svojimi vršaci” ždite,
a zame ta tesnoba ni!
Mene vleče naprej,
nadomestiti želim zastali čas.
Čeprav – čas obrne samo
list na koledarju,
vse preostalo se ne spremeni:
strasti ostanjejo strasti,
in kar je v človeško naravo
najgloblje položeno,
se prej ali slej izriše
ostro in barvito!
Predihala nekoč bom vse,
moj čas je mlad.
Vdih je bil grenak,
izdih,
izdih pa bo moje delo!

MILA: Mala, pazi, danes ne na pot,
preveri, kakšni so oblaki!

MALA: Oblaki bodo vedno, rdeči, modri, beli,
moja pot je jasna, moj korak je čvrst,
ne ustavi ga oblak črnuh!

MARTIN: Zdajle greš?

MALA: Ta hip.

MILA: Zdravo, Mala.

MARTIN: Amalija, se boš ...

MALA: Nikoli. Tudi zdaj me ni bilo.
Vse se vama je le zdelo.

Odide.

MILA: Martin, odidi tudi ti!

MARTIN: Kam naj grem ...

Premor.

MILA: Sneg bo zasul okna,
njeno sled,
prekril bo najina obraza.
Srce spremenil bo
v črn led,
v nestrohnjen
kristal.

Glasba pada kot sneg, pada ...